

# SEGON RAHONAMENT

XVIII/1105  
(2)

ENTRE EL RAT-PENAT DE VALENCIA,  
y el Micalét de la Seu, contra la queixa que li for-  
men les Torres de Espioca y de Paterna; derogant to-  
tes les proposicions que éstes acrediten el su dret, y  
explicant els molts favors y preeminencies que llogren  
els vehins en esta Ciutat del Micalét, com ho  
vorá el discret en este Coloqui.

---

## INTER LOCUE NS.

EL RAT-PENAT.

Y EL MICALÉT.

*Rat.* **D**eu te guarde, Micalet,  
sapies que ving enviat  
en un rigurós Ofici  
que esta nit se ma pasat,  
en que diu de esta manera:  
Fasas saber à la part,  
que lá Torre de Paterna,  
y la de Espioca están  
fent les abriguacions  
necesaries per al cas  
com ho prevenen les Lleys  
pera poder castigar  
el delit de reinsidencia  
segons se acreditará  
en altres moltes vegades  
que fense may se ha chusgat,  
y ara demanen chusticia  
perque vehuenquees mes gran.

*Mic.* Señor Rat, alspeus de V.S.  
ara y sempre estic postrat,  
pero no se que en lo mon

à ningú tinga agraviat,  
y meñs à eixes Señoretas,  
que el tracte nostre es tan llarc  
perque la filla ha segut  
chica que yo ha festechat,  
y may sam desavengut  
per les mehues calitats,  
si Usía me hu fa saber  
la rahó em desculpará.

*Rat.* Tú, Micalet, has de entendre  
que la causa quet se fá  
es forma sobre que els Reys  
tan vengut à visitar,  
y que si estabes entés  
(com es creu que hu estarás)  
com no els os oferes saber  
que es desichaven trobar  
per atmirar lo que nunca  
ya no se ha vist ni es vorá,  
y elles son acreedores  
per la sehua antiguetat,

à



à disfrutar del favor  
que el cel à tú te ha enviat,  
y així pensa en disculparte,  
nomena ton Abogat,  
que mogudes de la envecha  
la Mare y la Filla están,  
y volen veure si ara  
te se farà castigar,  
proposante altres delits  
fets en temps antepasats.

*Mic.* A ningú li ha tengut por,  
si rahó ma acompanyat,  
y menís en esta ocasió  
tratan en dos espantalls,  
que pera cobes de lladres  
han segut, son, y serán.

*Rat.* Home, detinte en la llengua,  
que aixó es molt y mal parlat,  
y el que pleytecha en lo mon  
deu una cosa observar,  
tindre la boca tancada,  
y la rahó per devant.

*Mic.* La rahó à mi may em falta,  
ní en ma vida ma faltat,  
y eixe es el motiu que yo  
parle tan determinat;  
y supuesto tinc rahó,  
no necesite Abogat,  
ní meñs la mehua defensa  
ningú la desmentirá,  
y si tinguera contraris  
ningú mels escoltará.

Lo primer que yo so un home  
que estic tan chove y llosá,  
com quatresents anys arrere  
y emtrobe tan esforsat,  
que manté la mehua esquena  
sis mil quintals de metall,  
y sempre de una postura,  
y en ma vida ma corcat,

ni |meñs ma caigut lo pes,  
que no me la chen llevat;  
si que es veritat que algu  
sa atrevit à rechirar  
les ales del meu sombrero  
y capa aball la enviat,  
per aixó à voltes no es bó  
el tindre curiositat,

Yo so un home q'els meus tractes  
son de gran formalitat,  
per aixó tots me coneixen  
per Micalét el formal,  
y en lo que toca al pareixer,  
soc un home molt igual,  
pues à mi tot ma acompanya,  
lo mateix els peus que el cap;  
en lo que toca al meu cheni,  
es un cheni molt chovial,  
y quant à cridar me pose,  
en un crit cride à huit parts,  
si que es veritat que à voltes  
algu que me fa cridar,  
per agrairli el favor

li solc derrocar un bras,  
y à vegades si es de presa,  
també el troben esclafat,  
y en tot aixó may me falta  
quí en mi se vulga tratar,  
avans els toca per veurem  
tres parpallols afluixar,  
y si estic algo indispost  
també el solen fer tornar.

Yo so un home que per pare  
ma aclama aquesta Ciutat.  
La mehua boca dispensa  
la acció pera tots estats,  
per mi es rig el Caballer,  
el Frare, y el Capellá,  
les Monches en son Convent,  
y en sa casa el Artesá,

per



per mi fan sa obligació  
les Criades, y Criats,  
per mi dispensa les Ordens  
el ilustre Machistrat,  
per mi acudix à la Audiencia  
el Chuche, y el Abogat,  
el Relator, y el Notari,  
de Càmera el Escribà,  
per mi sap el Ecclesiastic  
la hora que ha de celebrar,  
y per mi saben les Monches  
al Cor quant han de tocar,  
per mi saben en les cases  
quant han de anar à comprar,  
y quant han de posar la olla,  
y al foc lo que deu estar,  
y per mi saben les moses  
la carn quant lhau de rentar,  
quant dehuen posar la arros,  
y quant lhan de escudellar,  
per mi sap la guarnició  
quant la guardia deu mudar,  
per mi sap la Centinela  
quant la dehuen rellevar,  
per mi sap el Chornaler  
la hora que deu descansar,  
y per mi resa el Rosari  
tot lo Gremi dels Christians,  
per mi les Animes tenen  
Sufrachis sense parar,  
per mi les Ave Maries  
tres voltes solen tocar,  
recordant en aquells tocs  
el Misteri singular  
de la santa Encarnació,  
y en ell debem contemplar  
que per aqueste Misteri  
lo home redimit quedá,  
per mi es veu tots los dies  
el Sacrifici en Laltar,

per mi acudixen à virlo  
devotament els Christians,  
per mi solen les Esglesies  
el Ofici comensar,  
y per mi van à Maytins  
els Frares y Capellans,  
per mi van per la limosna  
els pobrets ahon han de anar,  
per mi se ohuen los Sermons,  
y Mises Conventuals,  
per mi van à les Novenes  
de moltes Santes y Sans,  
y per mi porta el Govern  
tota esta noble Ciutat,  
y per mi tots els Oficis  
es veu que están treballant,  
el Sastre en son velador,  
el Sabater desvirant,  
el Pasamaner fent franchises,  
ò en la roda fent torsal,  
el Teixidor urdint llens,  
y tramant el Oficial,  
el Correcher fent correches,  
y el Compañero brodant,  
el Blanquer adobant pells,  
y atre corrent lo cabás,  
el Villuter en son porche,  
torcent el escarabat,  
el Plater fent llimadures,  
y atre les va aprofitant,  
els Albarders fent tiranes,  
y el Eixalmero esquilant,  
els Fusters fent papeleres,  
els Ferrers peces forchant,  
els Llanterners fent cresols,  
y els Mañans llimant al banc,  
els Torners fent corrioles,  
y els Cadirers foradant,  
els Peluqueros fent moles,  
y cabells desenredrant,

els



pues à molts en sa presencia,  
el que no han mort han robat,  
y ara mateix tots los dies  
transitant els caminants  
per los puestos que están elles  
se esperen pera pasar,  
y es dihuen , chicos alerta,  
que poc temps varen robar  
à un pobret , y en aquell abre  
el varen deixar lligat,  
atre diu en este siti  
robaren al meu cuñat  
el animal y els diners,  
ara cosa de dos anys;  
un atre diu caballers,  
en estos dias pasats  
robaren à un Carreter,  
que venia carregat  
de forment pera Valencia,  
y el lligaren als barals,  
y perque el pobre es queixaba,  
també el volien matar,  
salta un atre , y diu , Señores,  
reparen ahí mes abant  
una creu que ya plantada,  
del cami al mateix costat,  
en eixe siti robaren,  
y el maren à un Tractant,  
que de Valencia venia,  
caminant en son caball,  
y aixi conten tots arreu,  
els robos fets à grapats,  
y confesen que quant pasen  
per la Torre , es tremolant,  
pues com estes desbragades,  
en tan poca christiandat,  
se alaben que son amparo  
del pobre desamparat,  
quant yo tinc probat q' amparen  
al traïdor , y al que fa mal.

Diu la Mare que manté  
els escarments quant los fa,  
la chusticia pera eixemple,  
te rahó pera parlar,  
no els mantindrà quant es ella  
autora de les maldats.

Diu que les herbes que cria,  
totes son medicinals,  
parla be perque son herbes,  
lleteres que pudor fan,  
y si les cria perque  
no está el puesto trapichat.

Pasa un pasacher per elles,  
y si per curiositat  
vol aguaytar à la porta,  
li infundix temeritat,  
y es vehuen rastres à voltes  
patens de algun malcuinat.

Y aixi demane chustisia,  
y negues tot alegat,  
que les Torres contra mí  
fasen ; y bullo suplicar  
à la chustisia les mane  
en picoles arrasar,  
sense que quede memoria  
que elles allí achen estat.

*Rat.* Tin pasensia que el Rey torne  
(que dihuen que tornarà)  
y entonces en nom dels dos  
farem nostre memorial,  
demananli al Rey en ell  
que les mane derrocar,  
per si acas atra vegada  
et tornen à visitar,  
que no et vinguen estes maules  
atra volta à molestar.

*Mic.* Señor Rat, pues que aixó es sert  
que el nostre Rey tornarà?

*Rat.* Segons corren les noticies,  
dihuen que en pasar lo Maig  
el



el vorem atra vegada  
en sa Família Real.

*Mic.* No devades tinc oit  
que la Albufera es vedat,  
y es deixarà pera el Rey  
divertiment reservat.

*Rat.* Així ó contén tots arreu,  
pero en lo entendre has de estar,  
que lo que à fet en Valencia,  
no à fet en ninguna part;  
quánt sa vist el Rey denit  
per eixos carrers anar,  
si encará estant en Madrid,  
si en Palacio aplega à entrar,  
hasta laltre dia en sol  
per la terra no el voran?  
Qui à vist al Rey en pasech,  
y per los camins anar  
en sos Batidors y Guardies  
en los acers embaynats?  
y si traurelos volien,  
els advertia cridant;  
ningú traga les Espases,  
no tingau eixe treball,  
pera guardar ma Persona,  
tinc prou en mos Valencians.  
No es favor que tot lo Poble  
lil deu al seu Soberà?  
à bon pacte no podiem  
per ell derramar la sanc,  
à vista dels grans favors  
que nos dispensen ses mans?  
Y en la primer correguda  
de bous que es va celebrar,  
que ixqué el Rey en son birlocho,  
tan content, y tan chovial,  
y quant les chents dien viva,  
en lo sombrero en la mà,  
les gracies molt agrait

no anaba al Poble donant?

El dia que sen anaren,  
son viache à continuar,  
que les chents totes ixien,  
així com aleanats,  
pera despedirse de ells,  
no els varen veure plorar?  
les llagrimas nostra Reyna  
se les anaba ixugint?  
donant als nostres Patricios  
la paraula de tornar?

*Mic.* Pues Deu que els done salut,  
y que atra volta els vecham,  
tan contents y tan gustosos,  
com la primera han estat,  
y que manen que les Torres  
les asolen sens tardar,  
à vista del perchui,  
que man fet, y al mon li fan,  
y rendit bulle dar les gracies  
als meus amats Valencians,  
y de tot cor los bull dir  
que em tenen à son manar,  
pues per hàber quedat bé,  
tan gran honor à mi em cap.

*Rat.* Yo agraint son bon afecte,  
em glorie y me estic gloriant,  
que achen caigut de son ase  
alguns tontos ignorants,  
que han posat en mal concepte  
à este Reyne Valencià,  
sent ara y en tots los temps,  
pera el Rey los mes leals.  
Pero han vist que satisfeta  
ha quedat la Machestat,  
de lo que es aquesta terra,  
en esta Festivitat,  
segons se han vist à les clares,  
els indicis que han donat.

*En*



*En honor de Valencia , el Rat Penat dona les gracies á tots los veins en esta*

**DECIMA.**

El ilustre Rat penat,  
A tots les gracies los dona,  
Y voldria ab sa Corona,  
Veure al Poble coronat,  
Tan agrait ha quedat,  
En lo que esta terra ha fet,  
Gastant el ric y el pobret,  
Per lo Rey quant ha pogut,  
Per aixó diu hasta el mut,  
Valencia se endurá el dret.

*El Rat Penat en este*

**E C O.**

Qui es la mare de la Siensia,  
Valencia.  
Y quant la gracia vindrá,  
Tindrà.  
Y mostranli el Rey amor,  
El honor.  
Agrait á tal favor,  
com la terra li ha mostrat,  
Diu el Señor Rat penat,  
Valencia tindrà el honor.

*Alaba la Cíutat , y li dona les gracies el Micalét en esta*

**DECIMA.**

Les gracies el Micalét,  
Els dona á tots los veins,  
Per estos tan rectes fins,  
Que per nostre Rey san fet,  
Ell sandut la palma y dret,  
de la sacra Machestat,  
Que per veurel ha puchat,  
De escalons moltes dotsenes,  
y en tal estasió depones,  
Chamay lo verem cansat.

*Valencia en este*

**E C O.**

Qui ha gosat la real preeminencia  
Valencia.  
Y el favor que li farà,  
Sendurá.  
Entre tots el millor gremi,  
Premi.  
Si per ser prontes de cheni  
Peguen alguns tropesons,  
Ara entre totes Nacions,  
Valencia sendurá el premi.  
P. B. D. L. T. M.

*Imprimase : Cano Manuel.*

---

En Valencia : En la Imprenta de Miguel Estevan y Cervera,  
Baxada de San Francisco. Año 1802.

*Se hallarán de venta los dos Coloquios en los Puestos del Directorio , á quatro quartos por pliego.*